

《净土十要》第九附录之

劝发菩提心文

清·省庵法师 撰

仁慧草堂编制

quàn fā pú tí xīn wén

劝发菩提心文

qīng xǐng ān fǎ shī zhuàn

清·省庵法师 撰

bú xiào yú xià fán fū sēng shí xián qì xuè qǐ sāng
不肖愚下凡夫僧实贤，泣血稽顙，

āi gào xiànrán dà zhòng jí dāng shì jìng xìn nán nǚ děng wéi
哀告现前大众及当世净信男女等，惟

yuàn cí bēi shǎo jiā tīng chá
愿慈悲，少加听察。

cháng wén rù dào yào mén fā xīn wéi shǒu xiū xíng jí
尝闻入道要门，发心为首；修行急

wù lì yuàn jū xiān yuàn lì zé zhòng shēng kě dù
务，立愿居先。愿立，则众生可度；

xīn fā zé fó dào kān chéng gǒu bù fā guǎng dà xīn lì
心发，则佛道堪成。苟不发广大心，立

jiān gù yuàn zé zòng jīng chén jié yī rán huán zài lún huí
坚固愿，则纵经尘劫，依然还在轮回；

suī yǒu xiū xíng zǒng shì tú láo xīn kǔ gù huā yán jīng
虽有修行，总是徒劳辛苦，故《华严经》

yún wàng shī pú tí xīn xiū zhū shàn fǎ shì míng mó yè
云：“忘失菩提心，修诸善法，是名魔业”。

wàng shī shàng ěr kuàng wèi fā hū gù zhī yù xué rú lái
忘失尚尔，况未发乎？故知欲学如来

shèng bì xiān jù fā pú sà yuàn bù kě huǎn yě
乘，必先具发菩萨愿，不可缓也。

rán xīn yuàn chā bié qí xiàng nǎi duō ruò bù zhǐ chén
然心愿差别，其相乃多；若不指陈，

rú hé qū xiàng jīn wèi dà zhòng lüè ér yán zhī xiàng yǒu
如何趋向？今为大众略而言之。相有

qí bā suǒ wèi xié zhèng zhēn wěi dà xiǎo
其八：所谓邪、正、真、伪、大、小、

piān yuán shì yě
偏、圆是也。

yún hé míng wéi xié zhèng zhēn wěi dà xiǎo
云何名为邪、正、真、伪、大、小、

piān yuán yé
偏、圆耶？

shì yǒu xíng rén yī xiàng xiū xíng bù jiū zì xīn
世有行人，一向修行，不究自心，

dàn zhī wài wù huò qiú lì yǎng huò hào míng wén huò tān
但知外务，或求利养，或好名闻，或贪

xiàn shì yù lè huò wàng wèi lái guǒ bào rú shì fā xīn
现世欲乐，或望未来果报，如是发心，

míng zhī wéi xié jì bù qiú lì yǎng míng wén yòu bù tān yù
名之为邪。既不求利养名闻，又不贪欲

lè guǒ bào wéi wèi shēng sǐ wèi pú tí rú shì fā xīn
乐果报，唯为生死，为菩提，如是发心，

míng zhī wéi zhèng
名之为正。

niàn niàn shàng qiú fó dào xīn xīn xià huà zhòng shēng
念念上求佛道，心心下化众生。

wén fó dào cháng yuǎn bù shēng tuì qiè guān zhòng shēng nán dù
闻佛道长远，不生退怯；观众生难度，

bù shēng yàn juàn rú dēng wàn rèn zhī shān bì qióng qí dǐng
不生厌倦。如登万仞之山，必穷其顶；

rú shàng jiǔ céng zhī tǎ bì zào qí diān rú shì fā xīn
如上九层之塔，必造其颠。如是发心，

míng zhī wéi zhēn yǒu zuì bú chàn yǒu guò bù chú nèi zhuó
名之为真。有罪不忏，有过不除，内浊

wài qīng shǐ qín zhōng dài suī yǒu hǎo xīn duō wéi míng lì
外清，始勤终怠。虽有好心，多为名利

zhī suǒ jiā zá suī yǒu shàn fǎ fù wéi zuì yè zhī suǒ rǎn
之所夹杂；虽有善法，复为罪业之所染

wū rú shì fā xīn míng zhī wéi wěi
污。如是发心，名之为伪。

zhòngshēng jiè jìn wǒ yuànfāng jìn pú tí dào chéng
众 生界尽，我愿方尽；菩提道成，

wǒ yuànfāng chéng rú shì fā xīn míng zhī wéi dà guān sān
我愿方成。如是发心，名之为大。观三

jiè rú láo yù shì shēng sǐ rú yuàn jiā dàn qī zì dù
界如牢狱，视生死如怨家；但期自度，

bú yù dù rén rú shì fā xīn míng zhī wéi xiǎo
不欲度人。如是发心，名之为小。

ruò yú xīn wài jiàn yǒu zhòngshēng jí yǐ fó dào yuàn
若于心外见有众生及以佛道，愿

dù yuàn chéng gōng xūn bú wàng zhī jiàn bù mǐn rú shì fā
度愿成，功勋不忘，知见不泯。如是发

xīn míng zhī wéi piān ruò zhī zì xìng shì zhòngshēng gù
心，名之为偏。若知自性是众生，故

yuàn dù tuō zì xìng shì fó dào gù yuàn chéng jiù bú jiàn
愿度脱；自性是佛道，故愿成就。不见

yī fǎ lí xīn bié yǒu yǐ xū kōng zhī xīn fā xū kōng
一法，离心别有。以虚空之心，发虚空

zhī yuàn xíng xū kōng zhī xíng zhèng xū kōng zhī guǒ yì wú
之愿，行虚空之行，证虚空之果，亦无

xū kōng zhī xiàng kě dé rú shì fā xīn míng zhī wéi yuán
虚空之相可得。如是发心，名之为圆。

zhī cǐ bā zhǒng chā bié zé zhī shěn chá zhī shěn chá
知此八种差别，则知审察；知审察，

zé zhī qù qǔ zhī qù qǔ zé kě fā xīn
则知去取；知去取，则可发心。

yún hé shěn chá wèi wǒ suǒ fā xīn yú cǐ bā zhōng
云何审察？谓我所发心，于此八中，

wéi xié wéi zhèng wéi zhēn wéi wěi wéi dà wéi
为邪？为正？为真？为伪？为大？为

xiǎo wéi piān wéi yuán
小？为偏？为圆？

yún hé qù qǔ suǒ wèi qù xié qù wěi qù
云何去、取？所谓去邪、去伪、去

xiǎo qù piān qǔ zhèng qǔ zhēn qǔ dà qǔ yuán
小、去偏，取正、取真、取大、取圆。

rú cǐ fā xīn fāng dé míng wéi zhēn zhèng fā pú tí xīn yě
如此发心，方得名为真正发菩提心也。

cǐ pú tí xīn zhū shàn zhōng wáng bì yǒu yīn yuán
此菩提心，诸善中王，必有因缘，

fāng dé fā qǐ jīn yán yīn yuán lüè yǒu shí zhǒng
方得发起。今言因缘，略有十种。

hé děng wéi shí yī zhě niàn fó zhòng ēn gù èr
何等为十？一者、念佛重恩故；二

zhě niàn fù mǔ ēn gù sān zhě niàn shī zhǎng ēn gù
者、念父母恩故；三者、念师长恩故；

sì zhě niàn shī zhǔ ēn gù wǔ zhě niàn zhòng shēng ēn gù
四者、念施主恩故；五者、念众生恩故；

liù zhě niàn shēng sǐ kǔ gù qī zhě zūn zhòng jǐ líng gù
六者、念生死苦故；七者、尊重己灵故；

bā zhě chàn huǐ yè zhàng gù jiǔ zhě qiú shēng jìng tǔ gù
八者、忏悔业障故；九者、求生净土故；

shí zhě wèi niàn zhèng fǎ dé jiǔ zhù gù
十者、为念正法得久住故。

yún hé niàn fó zhòng ēn wèi wǒ shì jiā rú lái zuì
云何念佛重恩？谓我释迦如来，最

chū fā xīn wèi wǒ děng gù xíng pú sà dào jīng wú liàng
初发心，为我等故，行菩萨道，经无量

jié bèi shòu zhū kǔ wǒ zào yè shí fó zé āi lián
劫，备受诸苦。我造业时，佛则哀怜，

fāng biàn jiào huà ér wǒ yú chī bù zhī xìn shòu wǒ duò
方便教化；而我愚痴，不知信受。我堕

dì yù fó fù bēi tòng yù dài wǒ kǔ ér wǒ yè zhòng
地狱，佛复悲痛，欲代我苦，而我业重，

bù néng jiù bá wǒ shēng rén dào fó yǐ fāngbiàn lìngzhòng
不能救拔。我生人道，佛以方便，令种

shàngēn shì shì shēngshēng suí zhú yú wǒ xīn wú zàn shě
善根，世世生生，随逐于我，心无暂舍。

fó chū chū shì wǒ shàngchén lún jīn dé rénshēn fó yǐ
佛初出世，我尚沉沦；今得人身，佛已

miè dù hé zuì ér shēng mò fǎ hé fú ér yù chū jiā
灭度。何罪而生末法？何福而预出家？

hé zhàng ér bú jiàn jīnshēn hé xìng ér gōngféng shè lì
何障而不见金身？何幸而躬逢舍利？

rú shì sī wéi xiàng shǐ bú zhòngshàngēn hé yǐ dé wén fó
如是思惟：向使不种善根，何以得闻佛

fǎ bù wén fó fǎ yān zhī chángshòu fó ēn cǐ ēn cǐ
法？不闻佛法，焉知常受佛恩？此恩此

dé qiūshānnán yù zì fēi fā guǎng dà xīn xíng pú sà
德，丘山难喻。自非发广大心，行菩萨

dào jiàn lì fó fǎ jiù dù zhòngshēng zòng shǐ fěnshēn
道，建立佛法，救度众生；纵使粉身

suì gǔ qǐ néngchóu dá shì wéi fā pú tí xīn dì yī yīn
碎骨，岂能酬答？是为发菩提心第一因

yuán yě
缘也。

yún hé niàn fù mǔ ēn āi āi fù mǔ shēng wǒ qú
云何念父母恩？哀哀父母，生我劬

láo shí yuè sān nián huái tāi rǔ bǔ tuī gān qù shī
劳。十月三年，怀胎乳哺，推干去湿，

yàn kǔ tǔ gān cái dé chéng rén zhǐ wàng shào jì mén fēng
咽苦吐甘，才得成人，指望绍继门风，

gòng chéng jì sì jīn wǒ děng jì yǐ chū jiā làn chēng shì zǐ
供奉祭祀。今我等既已出家，滥称释子，

tiǎn hào shā mén gān zhǐ bú gòng jì sǎo bù jǐ shēng bù
忝号沙门。甘旨不供，祭扫不给；生不

néng yǎng qí kǒu tǐ sǐ bù néng dǎo qí shén líng yú shì jiān
能养其口体，死不能导其神灵。于世间

zé wéi dà sǔn yú chū shì yòu wú shí yì liǎng tú jì shī
则为大损，于出世又无实益；两途既失，

zhòng zuì nán táo rú shì sī wéi wéi yǒu bǎi jié qiān shēng
重罪难逃！如是思惟：惟有百劫千生

cháng xíng fó dào shí fāng sān shì pǔ dù zhòng shēng zé bù
常行佛道，十方三世普度众生，则不

wéi yī shēng fù mǔ shēng shēng fù mǔ jù méng bá jì
惟一生父母，生生父母，俱蒙拔济；

bù wéi yī rén fù mǔ rén rén fù mǔ jìn kě chāo shēng
不惟一人父母，人人父母，尽可超升。

shì wéi fā pú tí xīn dì èr yīnyuán yě

是为发菩提心第二因缘也。

yún hé niàn shī zhǎng ēn fù mǔ suī néng shēng yù wǒ
云何念师 长恩？父母虽能生育我

shēn ruò wú shì jiān shī zhǎng zé bù zhī lǐ yì ruò wú
身，若无世间师长，则不知礼义；若无

chū shì shī zhǎng zé bù jiě fó fǎ bù zhī lǐ yì zé
出世师长，则不解佛法。不知礼义，则

tóng yú yì lèi bù jiě fó fǎ zé hé yì sù rén jīn
同于异类；不解佛法，则何异俗人？今

wǒ děng cū zhī lǐ yì lüè jiě fó fǎ jiā shā pī tǐ
我等粗知礼义，略解佛法，袈裟被体，

jiè pǐn zhān shēn cǐ zhī zhòng ēn cóng shī zhǎng dé ruò
戒品沾身，此之重恩，从师长得。若

qiú xiǎo guǒ jīn néng zì lì jīn wéi dà shèng pǔ yuàn lì
求小果，仅能自利；今为大乘，普愿利

rén zé shì chū shì jiān èr zhǒng shī zhǎng jù méng lì yì
人，则世出世间二种师长，俱蒙利益。

shì wéi fā pú tí xīn dì sān yīnyuán yě

是为发菩提心第三因缘也。

yún hé niàn shī zhǔ ēn wèi wǒ děng jīn zhě rì yòng
云何念施主恩？谓我等今者，日用

suǒ zī bìng fēi jǐ yǒu sān shí zhōu fàn sì jì yī shang
所资，并非已有。三时粥饭，四季衣裳，

jí bìng suǒ xū shēn kǒu suǒ fèi cǐ jiē chū zì tā lì
疾病所需，身口所费，此皆出自他力，

jiāng wéi wǒ yòng bǐ zé jié lì gōng gēng shàng nán hú kǒu
将为我用。彼则竭力躬耕，尚难糊口；

wǒ zé ān zuò shòu shí yóu bú chèn xīn bǐ zé fǎng zhī bù
我则安坐受食，犹不称心。彼则纺织不

yǐ yóu zì jiān nán wǒ zé ān fú yǒu yú nìng zhī ài
已，犹自艰难；我则安服有余，宁知爱

xī bǐ zé bì mén péng hù rǎo rǎng zhōng shēn wǒ zé
惜？彼则茆门蓬户，扰攘终身；我则

guǎng yǔ xiántíng yōu yóu zú suì yǐ bǐ láo ér gòng wǒ yì
广宇闲庭，悠游卒岁。以彼劳而供我逸，

yú xīn ān hū jiāng tā lì ér rùn jǐ shēn yú lǐ shùn
于心安乎？将他利而润己身，于理顺

hū zì fēi bēi zhì shuāng yùn fú huì èr yán tán xìn zhān
乎？自非悲智双运，福慧二严，檀信沾

ēn zhòng shēng shòu cì zé lì mǐ cùn sī chóu cháng yǒu
恩，众生受赐，则粒米寸丝，酬偿有

fèn è bào nán táo shì wéi fā pú tí xīn dì sì yīn yuán
分，恶报难逃。是为发菩提心第四因缘

yě
也。

yún hé niànzhòngshēng ēn wèi wǒ yǔ zhòngshēng
云何念众生恩？谓我与众生，

cóngkuàng jié lái shì shì shēngshēng hù wéi fù mǔ bǐ
从旷劫来，世世生生，互为父母，彼

cǐ yǒu ēn jīn suī gé shì hūn mí hù bù xiāng shí yǐ
此有恩。今虽隔世昏迷，互不相识；以

lǐ tuī zhī qǐ wú bào xiào jīn zhī pī máo dài jiǎo ān
理推之，岂无报效？今之披毛带角，安

zhī fēi xī wéi qí zǐ hū jīn zhī rú dòngyuān fēi ān zhī
知非昔为其子乎？今之蠕动蜎飞，安知

bù céng wéi wǒ fù hū měi jiàn yòu lí fù mǔ zhǎng ér
不曾为我父乎？每见幼离父母，长而

róngmào dōu wàng hé kuàng sù shì qīnyuán jīn zé zhāngwáng
容貌都忘；何况宿世亲缘，今则张王

nàn jì bǐ qí háo hū yú dì yù zhī xià wǎn zhuǎn yú è
难记。彼其号呼于地狱之下，宛转于饿

guǐ zhī zhōng kǔ tòng shéi zhī jī xū ān sù wǒ suī
鬼之中，苦痛谁知？饥虚安诉？我虽

bú jiàn bù wén bǐ bì qiú zhǒng qiú jì fēi jīng bù néng chén
不见不闻，彼必求拯求济。非经不能陈

cǐ shì fēi fó bù néng dào cǐ yán bǐ xié jiàn rén hé
此事，非佛不能道此言。彼邪见人，何

zú yǐ zhī cǐ shì gù pú sà guān yú lóu yǐ jiē shì guò
足以知此？是故菩萨观于蝼蚁，皆是过

qù fù mǔ wèi lái zhū fó cháng sī lì yì niàn bào qí
去父母，未来诸佛，常思利益，念报其

ēn shì wéi fā pú tí xīn dì wǔ yīn yuán yě
恩。是为发菩提心第五因缘也。

yún hé niàn shēng sǐ kǔ wèi wǒ yǔ zhòng shēng cóng
云何念生死苦？谓我与众生，从

kuàng jié lái cháng zài shēng sǐ wèi dé jiě tuō rén jiān
旷劫来，常在生死，未得解脱。人间

tiān shàng cǐ jiè tā fāng chū mò wàn duān shēng chén piàn
天上，此界他方，出没万端，升沉片

kè é yān ér tiān é yān ér rén é yān ér dì yù
刻。俄焉而天，俄焉而人，俄焉而地狱、

chù shēng è guǐ hēi mén zhāo chū ér mù huán tiě kū zàn
畜生、饿鬼。黑门朝出而暮还，铁窟暂

lí ér yòu rù dēng dāo shān yě zé jǔ tǐ wú wán fū
离而又入。登刀山也，则举体无完肤；

pān jiàn shù yě zé fāng cùn jiē gē liè rè tiě bù chú jī
攀剑树也，则方寸皆割裂。热铁不除饥，

tūn zhī zé gāncháng jìn làn yángtóng nán liáo kě yǐn zhī zé
吞之则肝肠尽烂；烱铜难疗渴，饮之则

gǔ ròu dōu mí lì jù jiě zhī zé duàn ér fù xù qiǎo
骨肉都糜。利锯解之，则断而复续；巧

fēngchuī zhī zé sǐ yǐ huánshēng měng huǒ chéngzhōng rěn
风吹之，则死已还生。猛火城中，忍

tīngjiào háo zhī cǎn jiān áo pán lǐ dàn wén kǔ tòng zhī shēng
听叫噪之惨；煎熬盘里，但闻苦痛之声。

bīngdòng shǐ níng zé zhuàng sì qīnglián ruǐ jié xuè ròu jì
冰冻始凝，则状似青莲蕊结；血肉既

liè zé shēn rú hóng ǒu huā kāi yī yè sǐ shēng dì xià
裂，则身如红藕华开。一夜死生，地下

měi jīng wàn biàn yī zhāo kǔ tòng rén jiān yǐ guò bǎi nián
每经万遍；一朝苦痛，人间已过百年。

pín fán yù zú pí láo shéi xìn yán wēngjiào jiè shòu shí zhī
频频狱卒疲劳，谁信阎翁教诫？受时知

kǔ suī huǐ hèn yǐ hé zhuī tuō yǐ huánwàng qí zuò yè
苦，虽悔恨以何追？脱已还忘，其作业

yě rú gù biān lú chū xuè shéi zhī wú mǔ zhī bēi qiān
也如故！鞭驴出血，谁知吾母之悲？牵

shǐ jiù tú yān shí nǎi wēng zhī tòng shí qí zǐ ér bù zhī
豕就屠，焉识乃翁之痛？食其子而不知，

wénwángshàng ěr dàn qí qīn ér wèi shí fán lèi jiē rán
文王尚尔；啖其亲而未识，凡类皆然！

dāngnián ēn ài jīn zuò yuàn jiā xī rì kòu chóu jīn chéng
当年恩爱，今作怨家；昔日寇仇，今成

gǔ ròu xī wéi mǔ ér jīn wéi fù jiù shì wēng ér xīn zuò
骨肉。昔为母而今为妇，旧是翁而新作

fū sù mìng zhī zhī zé kě xiū kě chǐ tiānyǎn shì zhī
夫。宿命知之，则可羞可耻；天眼视之，

zé kě xiào kě lián fèn huì cóngzhōng shí yuè bāo cáng nán guò
则可笑可怜。粪秽丛中，十月包藏难过；

nóng xuè dào lǐ yī shí dǎo xià kě lián shào yě hé zhī
脓血道里，一时倒下可怜。少也何知，

dōng xī mò biàn zhǎng ér yǒu shí tān yù biànshēng xū
东西莫辨；长而有识，贪欲便生。须

yú ér lǎobìngxiāng xún xùn sù ér wú cháng yòu zhì fēng huǒ
臾而老病相寻，迅速而无常又至。风火

jiāojiān shénshí yú zhōng kuì luàn jīng xuè jì jié pí ròu
交煎，神识于中溃乱；精血既竭，皮肉

zì wài gān kū wú yī máo ér bú bèi zhēnzhuān yǒu yī qiào
自外干枯。无一毛而不被针钻，有一窍

ér jiē cóng dāo gē guī zhī jiāng pēng qí tuō ké yě yóu yì
而皆从刀割。龟之将烹，其脱壳也犹易；

shén zhī yù xiè qí qù tǐ yě bèi nán xīn wú cháng zhǔ
神之欲谢，其去体也倍难。心无常主，

lèi shāng gǔ ér chù chù bēn chí shēn wú dìng xíng sì fáng wū
类商贾而处处奔驰；身无定形，似房屋

ér pín pín qiān xǐ dà qiān chén diǎn nán qióng wǎng fǎn zhī shēn
而频频迁徙。大千尘点，难穷往返之身；

sì hǎi bō tāo shú jì bié lí zhī lèi é é jī gǔ
四海波涛，孰计别离之泪？峨峨积骨，

guò bǐ chóng shān mǎng mǎng héng shī duō yú dà dì xiàng
过彼崇山；莽莽横尸，多于大地！向

shǐ bù wén fó yǔ cǐ shì shéi jiàn shéi wén wèi dǔ fó jīng
使不闻佛语，此事谁见谁闻？未睹佛经，

cǐ lǐ yān zhī yān jué qí huò yī qián tān liàn réng jiù chī
此理焉知焉觉？其或依前贪恋，仍旧痴

mí zhī kǒng wàn jié qiān shēng yī cuò bǎi cuò rén shēn nán
迷；只恐万劫千生，一错百错。人身难

dé ér yì shī liáng shí yì wǎng ér nán zhuī dào lù míng míng
得而易失，良时易往而难追。道路冥冥，

bié lí cháng jiǔ sān tú è bào huán zì shòu zhī tòng bù
别离长久；三途恶报，还自受之。痛不

kě yán shéi dāng xiāng dài xìng yán jí cǐ néng bù hán xīn
可言，谁当相代？兴言及此，能不寒心？

shì gù yí yīngduànshēng sǐ liú chū ài yù hǎi zì tā jiān
是故宜应断生死流，出爱欲海；自他兼

jì bǐ àn tóngdēng kuàng jié shū xūn zài cǐ yī jǔ
济，彼岸同登。旷劫殊勋，在此一举。

shì wéi fā pú tí xīn dì liù yīnyuán yě
是为发菩提心第六因缘也。

yún hé zūn zhòng jǐ líng wèi wǒ xiànrán yī xīn
云何尊重己灵？谓我现前一心，

zhí xià yǔ shì jiā rú lái wú èr wú bié yún hé shì zūn wú
直下与释迦如来无二无别，云何世尊无

liàng jié lái zǎo chéngzhèng jué ér wǒ děng hūn mí diān dǎo
量劫来早成正觉，而我等昏迷颠倒，

shàng zuò fán fū yòu fó shì zūn zé jù yǒu wú liàngshéntōng
尚做凡夫？又佛世尊则具有无量神通、

zhì huì gōng dé zhuāng yán ér wǒ děng zé dàn yǒu wú liàng
智慧，功德庄严，而我等则但有无量

yè xì fán nǎo shēng sǐ chán fù xīn xìng shì yī mí wù
业系烦恼，生死缠缚。心性是一，迷悟

tiānyuān jìng yán sī zhī qǐ bù kě chǐ pì rú wú jià
天渊；静言思之，岂不可耻？譬如无价

bǎo zhū mò zài yū ní shì tóng wǎ lì bù jiā ài zhòng
宝珠，没在淤泥；视同瓦砾，不加爱重。

shì gù yí yīng yǐ wú liàngshàn fǎ duì zhì fán nǎo xiū dé
是故宜应以无量善法，对治烦恼。修德

yǒu gōng zé xìng dé fāng xiǎn rú zhū bèi zhuó xuán zài gāo
有功，则性德方显；如珠被濯，悬在高

chuáng dòng dá guāng míng yǐng bì yī qiè kě wèi bù gū
幢。洞达光明，映蔽一切；可谓不辜

fó huà bú fù jǐ líng shì wéi fā pú tí xīn dì qī yīn
佛化，不负己灵。是为发菩提心第七因

yuán yě
缘也。

yún hé chàn huǐ yè zhàng jīng yán fàn yī jí luó
云何忏悔业障？经言：犯一吉罗，

rú sì tiānwángshòu wǔ bǎi suì duò ní lí zhōng jí luó xiǎo
如四天王寿五百岁，堕泥犁中。吉罗小

zuì shàng huò cǐ bào hé kuàng zhòng zuì qí bào nán yán
罪，尚获此报，何况重罪？其报难言！

jīn wǒ děng rì yòng zhī zhōng yī jǔ yī dòng héng wéi jiè lǜ
今我等日用之中，一举一动，恒违戒律；

yī cān yī shuǐ pín fàn shī luó yī rì suǒ fàn yì yīng
一餐一水，频犯尸罗。一日所犯，亦应

wú liàng hé kuàng zhōngshēn lì jié suǒ qǐ zhī zuì gèng
无量；何况终身历劫，所起之罪？更

bù kě yán yǐ qiě yǐ wǔ jiè yán zhī shí rén jiǔ fàn
不可言矣。且以五戒言之，十人九犯，

shǎo lù duō cáng wǔ jiè míng wéi yōu pó sè jiè shàng bú jù
少露多藏。五戒名为优婆塞戒，尚不具

zú hé kuàng shā mí bǐ qiū pú sà děng jiè yòu bú
足；何况沙弥、比丘、菩萨等戒？又不

bì yán yǐ wèn qí míng zé yuē wǒ bǐ qiū yě wèn
必言矣。问其名，则曰：我比丘也；问

qí shí zé shàng bù zú wéi yōu pó sè yě qǐ bù kě kuì
其实，则尚不足为优婆塞也，岂不可愧

zāi dāng zhī fó jiè bú shòu zé yǐ shòu zé bù kě huǐ fàn
哉？当知佛戒不受则已，受则不可毁犯；

bú fàn zé yǐ fàn zé zhōng bì duò luò ruò fēi zì mǎn mǎn
不犯则已，犯则终必堕落。若非自慙慙

tā zì shāng shāng tā shēn kǒu bìng qiè shēng lèi jù xià
他，自伤伤他，身口并切，声泪俱下，

pǔ yǔ zhòng shēng qiú āi chàn huǐ zé qiān shēng wàn jié è bào
普与众生求哀忏悔，则千生万劫恶报

nán táo shì wéi fā pú tí xīn dì bā yīn yuán yě
难逃。是为发菩提心第八因缘也。

yún hé qiú shēng jìng tǔ wèi zài cǐ tǔ xiū xíng
云何求生净土？谓在此土修行，

qí jìn dào yě nán bǐ tǔ wǎngshēng qí chéng fó yě yì
其进道也难；彼土往生，其成佛也易。

yì gù yī shēng kě zhì nán gù léi jié wèi chéng shì yǐ wǎng
易故一生可致，难故累劫未成。是以往

shèngqiánxián rén rén qù xiàng qiānjīng wàn lùn chù chù
圣前贤，人人趣向；千经万论，处处

zhǐ guī mò shì xiū xíng wú yuè yú cǐ rán jīng chēng shǎo
指归。末世修行，无越于此。然经称少

shàn bù shēng duō fú nǎi zhì yán duō fú zé mò ruò zhí
善不生，多福乃致。言多福，则莫若执

chí míng hào yán duō shàn zé mò ruò fā guǎng dà xīn shì
持名号；言多善，则莫若发广大心。是

yǐ zàn chí shèng hào shèng yú bù shī bǎi nián yī fā dà xīn
以暂持圣号，胜于布施百年；一发大心，

chāo guò xiū xíng lì jié gài niàn fó běn qī zuò fó dà xīn
超过修行历劫。盖念佛本期作佛；大心

bù fā zé suī niàn xī wéi fā xīnyuán wèi xiū xíng jìng
不发，则虽念奚为？发心原为修行；净

tǔ bù shēng zé suī fā yì tuì shì zé xià pú tí zhǒng
土不生，则虽发易退。是则下菩提种，

gēng yǐ niàn fó zhī lí dào guǒ zì rán zēngzhǎng chéng dà
耕以念佛之犁。道果自然增长；乘大

yuànchuán rù yú jìng tǔ zhī hǎi xī fāng jué dìng wǎng shēng
愿船，入于净土之海，西方决定往生。

shì wéi fā pú tí xīn dì jiǔ yīn yuán yě
是为发菩提心第九因缘也。

yún hé lìng zhèng fǎ jiǔ zhù wèi wǒ shì zūn wú
云何令正法久住？谓我世尊，无

liàng jié lái wèi wǒ děng gù xiū pú tí dào nán xíng néng
量劫来，为我等故，修菩提道，难行能

xíng nán rěn néng rěn yīn yuán guǒ mǎn suì zhì chéng fó
行，难忍能忍，因缘果满。遂致成佛。

jì chéng fó yǐ huà yuán zhōu qì rù yú niè pán zhèng fǎ
既成佛已，化缘周讫，入于涅槃。正法

xiàng fǎ jiē yǐ miè jìn jǐn cún mò fǎ yǒu jiào wú rén
像法，皆已灭尽，仅存末法，有教无人。

xié zhèng bù fēn shì fēi mò biàn jìng zhēng rén wǒ jìn zhú
邪正不分，是非莫辨；竞争人我，尽逐

lì míng jǔ mù tāo tāo tiān xià jiē shì bù zhī fó shì
利名。举目滔滔，天下皆是。不知佛是

hé rén fǎ shì hé yì sēng shì hé míng shuāi cán zhì
何人？法是何义？僧是何名？衰残至

cǐ dài bù rěn yán měi yī sī jí bù jué lèi xià
此，殆不忍言；每一思及，不觉泪下！

wǒ wéi fó zǐ bù néng bào ēn nèi wú yì yú jǐ wài
我为佛子，不能报恩。内无益于己，外

wú yì yú rén shēng wú yì yú shí sǐ wú yì yú hòu
无益于人；生无益于时，死无益于后。

tiān suī gāo bù néng fù wǒ dì suī hòu bù néng zài wǒ
天虽高，不能覆我；地虽厚，不能载我。

jí zhòng zuì rén fēi wǒ ér shéi yóu shì tòng bù kě rěn
极重罪人，非我而谁？由是痛不可忍，

jì wú suǒ chū dùn wàng bǐ lòu hū fā dà xīn suī bù
计无所出。顿忘鄙陋，忽发大心；虽不

néng wǎn huí mò yùn yú cǐ shí jué dāng tú hù chí zhèng fǎ
能挽回末运于此时，决当图护持正法

yú lái shì shì gù xié zhū shàn yǒu tóng dào dào chǎng shù
于来世。是故偕诸善友，同到道场；述

wéi chàn mó jiàn zī fǎ huì fā sì shí bā zhī dà yuàn
为忏摩，建兹法会。发四十八之大愿，

yuàn yuàn dù shēng qī bǎi qiān jié zhī shēn xīn xīn xīn zuò fó
愿愿度生；期百千劫之深心，心心作佛。

cóng yú jīn rì jìn wèi lái jì bì cǐ yī xíng shì guī
从于今日，尽未来际；毕此一形，誓归

ān yǎng jì dēng jiǔ pǐn huí rù suō pó bǐ dé fó rì
安养。既登九品，回入娑婆；俾得佛日

chóng huī fǎ mén zài chǎn sēng hǎi chéng qīng yú cǐ jiè
重辉，法门再阐。僧海澄清于此界，

rén mín pī huà yú dōng fāng jié yùn wéi zhī gèng yán zhèng fǎ
人民被化于东方；劫运为之更延，正法

dé yǐ jiǔ zhù cǐ zé qū qū zhēn shí kǔ xīn shì wéi fā
得以久住。此则区区真实苦心。是为发

pú tí xīn dì shí yīn yuán yě
菩提心第十因缘也。

rú shì shí yuán bèi shí bā fǎ zhōu zhī zé qù xiàng
如是十缘备识，八法周知，则趣向

yǒu mén kāi fā yǒu dì xiāng yǔ dé cǐ rén shēn jū yú
有门，开发有地。相与得此人身，居于

huā xià liù gēn wú yàng sì dà qīng ān jù yǒu xìn xīn
华夏，六根无恙，四大轻安，具有信心，

xìng wú mó zhàng kuàng jīn wǒ děng yòu dé chū jiā yòu shòu
幸无魔障。况今我等，又得出家，又受

jù jiè yòu yù dào chǎng yòu wén fó fǎ yòu zhān shè lì
具戒，又遇道场，又闻佛法，又瞻舍利，

yòu xiū chàn fǎ yòu zhí shàn yǒu yòu jù shèng yuán bù yú
又修忏法，又值善友，又具胜缘；不于

jīn rì fā cǐ dà xīn gèng dài hé rì
今日发此大心，更待何日？

wéi yuàn dà zhòng mǐn wǒ yú chéng lián wǒ kǔ zhì

惟愿大众，愍我愚诚，怜我苦志，

tóng lì cǐ yuàn tóng fā shì xīn wèi fā zhě jīn fā yǐ
同立此愿，同发是心。未发者今发，已

fā zhě zēngzhǎng yǐ zēngzhǎng zhě jīn lìng xiāng xù wù
发者增长，已增长者，今令相续。勿

wèi nán ér tuì qiè wù shì yì ér qīng fú wù yù sù ér
畏难而退怯，勿视易而轻浮，勿欲速而

bù jiǔ cháng wù xiè dài ér wú yǒngměng wù wěi mǐ ér bú
不久长，勿懈怠而无勇猛，勿委靡而不

zhèn qǐ wù yīn xún ér gèng qī dài wù yīn yú dùn ér yī
振起，勿因循而更期待，勿因愚钝而一

xiàng wú xīn wù yǐ gēn qiǎn ér zì bǐ wú fèn pì zhū zhòng
向无心，勿以根浅而自鄙无分。譬诸种

shù zhòng jiǔ zé gēn qiǎn ér rì shēn yòu rú mó dāo mó
树，种久则根浅而日深；又如磨刀，磨

jiǔ zé dāo dùn ér chéng lì qǐ kě yīn qiǎn wù zhòng rèn qí
久则刀钝而成利。岂可因浅勿种，任其

zì kū yīn dùn fú mó zhì zhī wú yòng yòu ruò yǐ
自枯？因钝弗磨，置之无用？又，若以

xiū xíng wéi kǔ zé bù zhī xiè dài yóu kǔ xiū xíng zé qín
修行为苦，则不知懈怠尤苦。修行则勤

láo zàn shí ān lè yǒng jié xiè dài zé tōu ān yī shì
劳暂时，安乐永劫；懈怠则偷安一世，

shòu kǔ duō shēng kuàng hū yǐ jìng tǔ wéi zhōu háng zé hé
受苦多生。况乎以净土为舟航，则何

chóu tuì zhuǎn yòu dé wú shēng wéi rěn lì zé hé lǜ jiān
愁退转？又得无生为忍力，则何虑艰

nán dāng zhī dì yù zuì rén shàng fā pú tí yú wǎng jié
难？当知地狱罪人，尚发菩提于往劫；

qǐ kě rén lún fó zǐ bú lì dà yuàn yú jīn shēng wú shǐ
岂可人伦佛子，不立大愿于今生？无始

hūn mí wǎng zhě jì bù kě jiàn ér jīn jué wù jiāng lái
昏迷，往者既不可谏；而今觉悟，将来

yóu shàng kě zhuī rán mí ér wèi wù gù kě āi lián gǒu
犹尚可追。然迷而未悟，固可哀怜；苟

zhī ér bù xíng yóu wéi tòng xī ruò jù dì yù zhī kǔ
知而不行，尤为痛惜。若惧地狱之苦，

zé jīng jìn zì shēng ruò niàn wú cháng zhī sù zé xiè dài bù
则精进自生；若念无常之速，则懈怠不

qǐ yòu xū yǐ fó fǎ wéi biān cè shàn yǒu wéi tí xié
起。又须以佛法为鞭策，善友为提携；

zào cì fú lí zhōng shēn yī lài zé wú tuì shī zhī yú yǐ
造次弗离，终身依赖，则无退失之虞矣。

wù yán yī niànqīngwēi wù wèi xū yuàn wú yì xīnzhēn zé
勿言一念轻微，勿谓虚愿无益；心真则

shì shí yuànguǎng zé xíngshēn xū kōng fēi dà xīnwáng wéi
事实，愿广则行深。虚空非大，心王为

dà jīngāng fēi jiān yuàn lì zuì jiān dà zhòngchéngnéng
大；金刚非坚，愿力最坚。大众诚能

bú qì wǒ yǔ zé pú tí juànshǔ cóng cǐ liányīn lián
不弃我语，则菩提眷属，从此联姻；莲

shè zōngméng zì jīn dì hǎo suǒ yuàntóngshēngjìng tǔ tóng
社宗盟，自今缔好。所愿同生净土，同

jiàn mí tuó tóng huà zhòngshēng tóngchéngzhèng jué zé ān
见弥陀，同化众生，同成正觉；则安

zhī wèi lái sān shí èr xiàng bǎi fú zhuāng yán bù cóng jīn
知未来三十二相，百福庄严，不从今

rì fā xīn lì yuàn ér shǐ yě
日发心立愿而始也。

yuàn yǔ dà zhònggòngmiǎn zhī xìngshèn xìngshèn
愿与大众共勉之！幸甚！幸甚！

根据《净土十要》第九附录“清省庵法师
劝发菩提心文”校正注音。更多注音佛经请扫右
侧二维码关注仁慧草堂微信公众号。

大藏经下载中心“仁慧草堂”官网地址：

<http://www.renhuicaotang.com/>

